

Arthrose bij de hond en kat

Wat is arthrose?

Een gewricht is opgebouwd uit twee of meer botdelen die bedekt zijn met gewrichtskraakbeen om de botten soepel over elkaar te laten bewegen. Het gewricht wordt omgeven door een gewrichtskapsel. De vloeistof die door dit kapsel wordt geproduceerd smeert het gewricht en levert tegelijkertijd voedingsstoffen aan het gewricht.

Arthrose is een vorm van slijtage van een gewricht, waarbij de volgende processen optreden:

- Afslijting van het gewrichtskraakbeen, waardoor bot over bot gaat schuren tijdens beweging van het gewricht, hetgeen pijn veroorzaakt.
- Steriele ontsteking van het gewricht met een onregelmatige verdikking van het gewrichtskapsel en een toename van de hoeveelheid gewrichtsvloeistof, resulterend in een overvuld gewricht.
- Extra botvorming, die meestal ontstaat op de plaatsen waar het gewrichtskapsel op het bot aanhecht. Het gewricht raakt hierdoor verbreed en wordt steeds meer beperkt in zijn bewegingsvrijheid, het gewricht wordt stijver.

Hoe ontstaat arthrose?

Arthrose kan ontstaan bij oudere dieren als gevolg van jarenlange (normale) belasting van gewrichten. Dit geldt niet alleen voor honden. Van katten is bekend dat boven de leeftijd van 12 jaar bijna 100% van de dieren een bepaalde mate van arthrose heeft.

Niet alleen oude dieren kunnen arthrose ontwikkelen, ook op jongere leeftijd wordt deze aandoening gezien, hetgeen meerdere oorzaken kan hebben. Overbelasting van gewrichten door overgewicht of door overmatige activiteit (veelvuldig springen, het snel accelereren en snel tot stilstand komen en het maken van veel korte draaien) is een belangrijke risicofactor voor het optreden van arthrose. Daarnaast zal

iedere soort gewrichtsaandoening uiteindelijk leiden tot meer of mindere mate van arthrose. Een gewrichtsontsteking (bijvoorbeeld immuun-gemedieerd of bacterieel), een onjuiste positie van botten ten opzichte van elkaar waardoor incongruentie van het gewricht optreedt, een los fragment in een gewricht zoals bij een bepaalde vorm van elleboogdysplasie wordt gezien, heupdysplasie en instabiliteit van een gewricht zoals optreedt bij een gescheurde voorste kruisband zijn slechts enkele voorbeelden van gewrichtsaandoeningen waarbij arthrose zal ontwikkelen. Ook trauma van een gewricht als gevolg van een val (van grote hoogte) of een aanrijding zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot arthrose. Operaties in gewrichten zijn bij bepaalde gewrichtsproblemen absoluut noodzakelijk om verergering van de kreupelheid te voorkomen, maar zullen altijd in enige mate arthrose doen ontwikkelen.

Zodra arthrose eenmaal gaande is, volgt het een vicieuze cirkel, waarbij de schade aan de gewrichten steeds verder toeneemt en het dier steeds meer klachten gaan vertonen.

Symptomen

Startkreupelheid is een van de meest karakteristieke termen die de kreupelheid van een dier met arthrose beschrijft. Het houdt in dat het dier na een periode van rust, zoals slapen, bij het vervolgens weer gaan lopen kreupelheid vertoont. Bij honden gaat het uit de mand komen stijf en traag en als goed op wordt gelet kan een dergelijk beeld ook bij katten worden gezien. Zodra het dier na enige beweging wat 'warm is gedraaid' vermindert de kreupelheid.

Bij honden kan het opvallen dat ze niet graag meer in en uit de auto willen springen en dat traplopen moeizamer gaat. Daarnaast is een opvallend verschijnsel van arthrose dat ze de dag of paar dagen nadat ze flink actief zijn geweest (bijvoorbeeld in het weekend een extra lange strand- of boswandeling of fanatiek spelen met andere honden) duidelijk meer kreupelheid vertonen dan daarvoor. Met enige dagen rust neemt de kreupelheid weer wat af.

Bij katten is het in vergelijking met honden lastiger om symptomen van arthrose te ontdekken, aangezien zij niet meerdere malen per dag met een eigenaar wandelen. Heeft een kat last van een of meerdere gewrichten, dan zal de kat zelf het bewegingspatroon aanpassen, hetgeen de meeste eigenaren niet op zal vallen. Meestal begint het met subtiele veranderingen: vaker en langer in het mandje of op de vensterbank liggen (dit is niet normaal voor een oudere kat, zoals veel mensen denken!), niet meer in één keer op de vensterbank springen, maar dit via de bank doen, niet meer op het aanrecht springen (wat vaak onterecht wordt geïnterpreteerd als het eindelijk reageren op de opvoeding), minder spelen, minder lang buiten zijn, niet meer thuiskomen met een gevangen prooi etc.

Diagnostiek

Uw verhaal over de ontstaanswijze van de kreupelheid en de symptomen en daarnaast een uitgebreid lichamelijk onderzoek zijn belangrijke eerste stappen voor het stellen van de diagnose. Het is noodzakelijk dat andere oorzaken voor

kreupelheid worden uitgesloten, dat eventuele onderliggende oorzaken van de arthrose worden aangetoond of uitgesloten en dat de mate van arthrose wordt vastgesteld. Alleen op die manier kan een optimale therapie worden ingezet en een zo juist mogelijke prognose worden gegeven. Hiervoor is het belangrijk dat er röntgenfoto's van het gewricht / de gewrichten van uw dier worden genomen. Dit gebeurt altijd in meerdere richtingen, omdat veel informatie kan worden gemist als slechts van één kant een foto wordt genomen. Om goede röntgenfoto's te kunnen maken, is het juist positioneren van het gewricht belangrijk. Aangezien het gewricht pijnlijk is, is het in bijna alle gevallen het meest verstandig om deze foto's onder lichte narcose te maken, zodat uw dier geen pijn ondervindt. Om andere gewrichtsaandoeningen uit te sluiten kan het soms nodig zijn dat gewrichtsvloeistof wordt afgenomen en wordt onderzocht. Bij verdenking op bepaalde onderliggende aandoeningen kan een kijkoperatie van het gewricht geïndiceerd zijn.

Therapie

Arthrose zal helaas nooit meer verdwijnen, maar het proces kan wel aanzienlijk worden geremd en de klachten drastisch worden verminderd. De aanpak van arthrose is meerledig en het verschilt per dier wat het beste regime is, maatwerk dus. Daarnaast kan het nodig zijn de therapie in de loop der tijd aan te passen. De oorzaak van de arthrose, de ernst van de symptomen, de leeftijd van uw dier en uiteraard ook uw financiële middelen moeten worden meegewogen bij het kiezen van een therapie. Uw dierenarts zal dit rustig met u door spreken.

Ontstekingsremmer / pijnstillers

Een hond of kat kan niet zelf kiezen wanneer het innemen van een pijnstillers prettig zou zijn. U bent degene die de keuze voor uw dier maakt. Het feit dat uw dier niet piept of miauwt van de pijn betekent niet dat het dier geen pijn ondervindt! Het is niet normaal dat een wat oudere hond of kat kreupel loopt, korter wil wandelen en niet meer kan of wil springen. Dit zijn allemaal tekenen dat het dier pijn heeft. Waarom zouden we dan niet zo vriendelijk zijn om dit te verminderen? Vaak melden eigenaren dat hun dier met een normale dosering van een pijnstillers opeens jaren jonger lijkt te zijn geworden. De activiteit en speelsheid keert terug en de soms aanwezige chagrijnigheid als gevolg van de pijn verdwijnt.

Er bestaan verschillende soorten pijnstillers. Samen met uw dierenarts zal moeten worden gekeken op welke pijnstillers uw dier het beste reageert, aangezien dit per dier kan verschillen.

Naast het feit dat de pijnstilling erg prettig is voor uw dier, werkt de medicatie die bij arthrose als eerste keus wordt ingezet ook ontstekingsremmend op de gewrichten. Door deze medicatie wordt dus verergering van de arthrose voorkomen! Een dagelijkse dosering kan in veel gevallen dan ook verstandiger zijn dan slechts het toedienen van de medicatie op het moment dat uw dier duidelijk kreupel is.

Bewegingsregime aanpassen

Hoe meer een ontstoken gewricht wordt belast, hoe erger de ontsteking zal worden en hoe meer kreupelheid uw dier zal vertonen. Een aangepast bewegingsregime is dan ook zeer belangrijk!

Dit kan in de beginfase (bij overvulde en fors pijnlijke gewrichten) betekenen dat u uw hond alleen voor het doen van de behoefte meerdere malen per dag slechts enkele minuten aan de lijn uitlaat. Traplopen dient voor zowel de hond als de kat te worden voorkomen en voor katten kunt u de beweging beperken door in huis wat meubels te verplaatsen en/of een ander soort krab/klimpaal aan te schaffen, waardoor springen wordt voorkomen.

Pas als de kreupelheid met behulp van medicatie en rust is verdwenen, kan de beweging langzaam worden opgevoerd, waarbij erop wordt gelet dat de kreupelheid niet terugkeert. Het behoud en de versterking van spieren zorgt voor ontlasting van de gewrichten, dus regelmatige gecontroleerde beweging is goed. Voor arthrose geldt: "Stilstaan is achteruitgang". Voor honden is het belangrijk dat de beweging rechtlijnig is, daarmee bedoelend aan de lijn wandelen of naast de fiets meelopen en niet het spring- en draaiwerk zoals optreedt bij het achterballen of frisbees aanrennen of het afleggen van een behendigheidsparcours. O

ok voor katten geldt dat wilde bewegingen met speeltjes resulteren in meer irritatie van het gewricht. Traplopen moet zowel voor honden als voor katten blijvend worden vermeden, aangezien dit de gewrichten aanzienlijk belast. Daarnaast is het voor de rest van het leven van uw hond onverstandig om het dier uit de auto te laten springen. Is uw hond te zwaar om op te tillen, maak dan gebruik van een loopplank. Zwemmen is voor honden een ideale manier om de spieren te verstevigen, terwijl de gewrichten niet worden belast door het lichaamsgewicht. Apporteert uw hond graag, dan kunt u dit dus ook beter in het water doen dan op het land. Let er daarbij wel op dat het in- en uit het water gaan rustig verloopt. Hydrotherapie, waarbij een hond op een loopband door een laag water loopt, is een heel goede vorm van beweging voor een hond met arthrose.

Reductie van het lichaamsgewicht

Hoe zwaarder uw hond of kat is, hoe meer de gewrichten worden belast. Overgewicht heeft een grote impact op het ontstaan van arthrose en zorgt voor een snelle verergering van de arthrose! Door de afname van lichaamsbeweging als gevolg van arthrose kan daarnaast gemakkelijk overgewicht optreden/verergeren. Gelukkig kunt u er zelf wat aan doen als uw dier te zwaar is of de neiging heeft te zwaar te worden. Vraag uw dierenarts om de VetVisuals adviesbrief met tips om overgewicht te voorkomen en te laten verdwijnen.

Omega-3 vetzuren

Van omega-3 vetzuren is bekend dat ze in het lichaam een ontstekingsremmend effect hebben. Toediening in de vorm van olie, capsules of een A-merk voer voor gewrichtsproblemen is dan ook zeer verstandig. Bij de meeste honden en katten resulteert dit in afname van de klachten en een verlaging van de benodigde dosering ontstekingsremmende pijnstilling.

Kraakbeensupplementen

De toediening van kraakbeensupplementen zoals chondroïtinesulfaat en glucosamine is verstandig bij dieren met arthrose, aangezien ze voorzien in de bestanddelen van gezond kraakbeen. Het kan worden aangeboden in de vorm van losse supplementen of door middel van een compleet voer van een A-merk dat speciaal is ontwikkeld voor gewrichtsproblemen.

Operatie

In uiterste gevallen en uiteraard alleen als u hier als eigenaar achter staat, kan een gewrichtsprothese uitkomst bieden. Dit wordt vooral uitgevoerd voor de heup.

Prognose

Eenmaal opgetreden arthrose zal helaas altijd blijven bestaan. Het kraakbeen bereikt nooit meer de oorspronkelijke dikte en het nieuw gevormde botweefsel zal niet verdwijnen. Onbehandeld zullen de klachten in ernst toenemen. Door middel van de juiste therapie kan het proces van arthrose echter aanzienlijk worden vertraagd, zo niet tot een halt worden geroepen. Overleg met uw dierenarts wat het juiste plan van aanpak gaat zijn om uw dier een zo prettig en pijnvrij mogelijk leven te geven.

Last update: June 2015

Copyright: VetVisuals® International

Dierenartspraktijk Krommenie
Noorderhoofdstraat 24
1561 AV Krommenie
075-6281406
info@dierenartsenpraktijkkrommenie.nl
www.dierenartspraktijkkrommenie.nl